

De Voorzitter van het Waterschap, de leden van het Algemeen Bestuur van het Waterschap, de leden van het Dagelijks Bestuur van het Waterschap, de secretaris-directeur van het Waterschap en het Hoofd van de personeelsafdeling van het Waterschap

**Directie Arbeidszaken
Publieke Sector**
Afdeling Politieke
Ambtsdragers

Turfmarkt 147
's-Gravenhage
Postbus 20011
2500 EA 's-Gravenhage

Contactpersoon
Marc Nommensen

T 070-4266426

Datum
27 juni 2014

Kenmerk
2014-0000324524

circulaire

Onderwerp	Besluit Harmonisatie en modernisering rechtspositie decentrale politieke ambtsdragers
Doelstelling	Informatie over beleid
Juridische grondslag	Waterschapsbesluit
Relaties met andere circulaire's	-
Ingangsdatum	1 juli 2014
Geldig tot	Nader bericht

1. Inleiding

Op initiatief van het ministerie van BZK zijn alle negen rechtsposities doorgelicht die betrekking hebben op de voorzitters, dagelijks bestuurders en volksvertegenwoordigers in de provincies, gemeenten en waterschappen. Doel was deze zowel te harmoniseren als te moderniseren. Dit is opgepakt in nauwe samenwerking met vertegenwoordigers van de koepels (IPO, VNG en Unie van Waterschappen) en van de negen beroepsgroepen. Het past in het gezamenlijk streven om te komen tot een adequate, duidelijke en evenwichtige rechtspositie voor de decentrale politieke ambtsdragers.

Harmonisatie is bereikt door voor vergelijkbare decentrale politieke ambtsdragers vergelijkbare artikelen op te nemen. Verschillen zijn weggenomen die enkel historisch zijn te verklaren of die intussen achterhaald blijken te zijn. Vervolgens is bezien, en dat is het streven naar modernisering geweest, of de desbetreffende voorziening nog adequaat was met het oog op het functioneren van de politieke ambtsdrager in de huidige tijd.

Uit een inventarisatie van het ministerie en op basis van signalen uit de praktijk is gebleken van een baaierd aan onderwerpen welke geharmoniseerd en gemoderniseerd zou kunnen worden: van groot tot klein, van urgente reparaties van omissies tot redactionele punten. In overleg met genoemde koepels en beroepsgroepen zijn prioriteiten gesteld in welke volgorde de onderwerpen zouden moeten worden opgepakt. De eerste tranche is gepubliceerd bij besluit van 21 juni 2013 (Staatsblad 2013,222). Door publicatie op 27 juni 2014 (Staatsblad 2014/230) van het besluit van 20 juni 2014 is nu de tweede tranche afgerond.

In deze circulaire wordt aangegeven wat deze harmonisering en modernisering betekenen voor de aanspraken van voorzitters en leden van het dagelijks en

algemeen bestuur van de waterschappen. Deze circulaire begint in §2 met een opsomming van de aanspraken die zijn geïntroduceerd of aangepast. In §3 wordt een toelichting gegeven op de gehanteerde uitgangspunten. Daarna volgt een toelichting per aanspraak.

Datum
27 juni 2014

Kenmerk
2014-0000324524

Voor eventuele vragen of nadere informatie wordt in §16 gewezen op het contact-adres en de website van de afdeling Politieke Ambtsdragers van het ministerie.

2. Overzicht nieuwe aanspraken

Voor alle politieke ambtsdragers

- Vaststelling van de hoogte van de onkostenvergoeding op niet alleen een vast, maar ook een geharmoniseerd bedrag (§4).
- Verbreding doelgroep en verduidelijking voorzieningen in verband met ziekte en andere schade als gevolg van een dienstongeval (§6).
- Verbreding doelgroep en verduidelijking vergoeding van scholingskosten (§7).
- Introductie grondslag vergoeding contributie beroepsverenigingen (§8).
- Introductie grondslag vergoeding veiligheidsmaatregelen politieke ambtsdragers (Stelsel bewaken en beveiligen) (§9).

Specifiek voor de voorzitters

- Aanpassing van de tekst van de verrekeningsplicht bij neveninkomsten aan de huidige praktijk, terwijl die plicht materieel gehandhaafd blijft (§10).
- Introductie schadeloosstelling terugroeping wegens dringende redenen van dienstbelang (§11).

Specifiek voor de dagelijks bestuurders

- Aanpassing bezoldigingsplafond (§5).
- Aanpassing van de tekst van de verrekeningsplicht bij neveninkomsten aan de huidige praktijk, terwijl die plicht voor voltijds DB-leden materieel gehandhaafd blijft (§10).

Specifiek voor de algemeen bestuurders

- Schrappen bevoegdheid algemeen bestuur om in de hoogte van de vergoeding voor de werkzaamheden bij verordening tot ten hoogste 20% naar beneden af te wijken (§3).
- Introductie artikel voorkomen effecten samenloop vergoeding voor de werkzaamheden met sociale zekerheidsuitkering (§12).
- Introductie indexatie tegemoetkoming kosten ziektekostenverzekering (§13).
- Introductie van een toelage voor de fractievoorzitters gedurende de duur van hun voorzitterschap (§14).

In §15 wordt nog ingegaan op een aantal aspecten met betrekking tot de werk-kostenregeling.

3. Uitgangspunten

Een bijzonder aspect van deze harmonisering en modernisering is dat het bestuurlijk wenselijk is om in de rechtspositiebesluiten zoveel mogelijk verplichtend vast te stellen wat de voorwaarden zijn voor toekenning aan de decentrale politieke ambtsdragers van de vergoedingen, tegemoetkomingen of rechtspositionele voorzieningen. Het doel daarvan is om te voorkomen dat de toekenning of de

voorzieningen als zodanig onderwerp worden van onderhandelingen of politieke discussie. Hierdoor ontstaat zekerheid voor betrokkene over de vergoeding.

Datum
27 juni 2014

Kenmerk
2014-0000324524

Om deze reden zijn de bedragen van de bezoldiging/vergoeding voor de werkzaamheden, de onkostenvergoeding, de tegemoetkoming in de kosten van de ziektekostenverzekering, de contributievergoeding en de toelage voor de fractievoorzitters vastgesteld op een vast bedrag.

Waar, zoals bij de bezoldiging van de voorzitter, werd verwezen naar een regeling van ambtenaren, is deze verwijzing geschrapt en is het desbetreffende bedrag opgenomen. Niet alleen bevordert dit dat het rechtspositiebesluit zo veel mogelijk zelfstandig leesbaar is, maar het benadrukt ook dat het hier om politieke ambten gaat en niet om ambtelijke functies.

Wat betreft de bezoldiging van de voorzitter is daarbij geëxpliciteerd dat de indexering van de bezoldiging van de voorzitter gekoppeld blijft aan de cao-Rijk. Tot dit besluit verliep deze indexering automatisch via de indexering van het schaalbedrag van de rijksambtenaren. Die koppeling aan de cao-Rijk is overigens conform de indexatiebepalingen van de commissarissen, burgemeesters, gedeputeerden, wethouders en dagelijks bestuurders van een waterschap. Voor de hoogte maakt deze technische aanpassing niets uit.

Een andere consequentie van dit uitgangspunt om de bedragen zo veel mogelijk te bepalen op een vast bedrag, is dat de bevoegdheid van het algemeen bestuur is geschrapt om in de hoogte van de vergoeding voor de werkzaamheden van AB-leden bij verordening tot ten hoogste 20% naar beneden af te wijken.

Artikel 3.4 van het Waterschapsbesluit is daarentegen wel gehandhaafd. Op grond van dit artikel kan bij verordening worden bepaald dat ten hoogste 50% van de vergoeding wordt uitgekeerd, berekend naar het aantal vergaderingen. In principe ontvangen de leden van het algemeen bestuur een vaste, op het Waterschapsbesluit gebaseerde vergoeding voor de werkzaamheden, maar dit artikel geeft het waterschap de mogelijkheid om de AB-leden gedeeltelijk te vergoeden conform het vroeger geldende systeem, te weten via een presentiegeld. Dit artikel kan ook worden benut bij AB-leden die wel zijn gekozen, maar die niet of nauwelijks aanwezig zijn bij de vergaderingen van het algemeen bestuur.

4. Onkostenvergoeding¹

Een combinatie van harmonisering en modernisering is de nieuwe aanpak van de forfaitaire onkostenvergoedingen. Ten eerste is voor de dagelijks bestuursleden en algemeen bestuursleden een aanspraak op een onkostenvergoeding geïntroduceerd. Ten tweede zijn voor de betrokken beroepsgroepen de bedragen vastgesteld op een vast bedrag. Ten derde zijn deze vaste bedragen per categorie ambtsdragers (voorzitters, dagelijks bestuurders en volksvertegenwoordigers) geharmoniseerd tot één bedrag².

¹ Hoewel er verschillen zijn tussen de begrippen "onkostenvergoeding" en "ambtstoelage" wordt hier verder gesproken van "onkostenvergoeding". Daarmee wordt bedoeld op een forfaitair maandelijks bedrag voor voorzieningen die niet zijn aan te merken als bedrijfsvoerings- of bestuurskosten, en die niet zuiver functioneel zijn noch zuiver privé. Het gaat hier dus niet om zaken als reiskostenvergoedingen.

² Voor andere aspecten met betrekking tot onkostenvergoedingen, zoals wat voor soort kosten hiervan betaald moeten worden, wordt hier korthedshalve verwezen naar de Handreiking integriteit van politieke ambtsdragers bij gemeenten, provincies en waterschappen, tweede druk; in het bijzonder hoofdstuk 5.

Datum

27 juni 2014

Kenmerk

2014-0000324524

Achtergrond bij dit laatste is de overweging dat het bij vergelijkbare functies (voorzitters, dagelijks bestuurders, volksvertegenwoordigers) veelal om dezelfde kostencomponenten gaat. Een krantenabonnement is bij voorbeeld overal in Nederland even duur. Bovendien blijken de onkostensoorten waarvoor de vergoeding is bedoeld, vrij snel te wisselen qua grootte en belang. Er is niet gekozen voor één vast bedrag voor alle beroepsgroepen. Daarvoor verschillen de kostencomponenten teveel tussen de categorieën functies. Zo hebben voorzitters en dagelijks bestuurders meer representatiekosten dan volksvertegenwoordigers.

Voor de voorzitters wordt de onkostenvergoeding (prijspeil 2014) €375 netto per maand; voor de dagelijks bestuurders €345 en voor de leden van het algemeen bestuur van de waterschappen €165.

De hoogte van de onkostenvergoeding is vastgesteld "naar evenredigheid van de vastgestelde tijdsbestedingsnorm". Voor de voorzitters gold dit in voorkomend geval al via artikel 3.24 en 3.26 van het Waterschapsbesluit en is dit nu geëxpliciteerd. Voor de dagelijks bestuurders is dit geheel in lijn met de harmonisering en modernisering tussen de bestuurslagen. Bij de introductie van de onkostenvergoeding voor de dagelijks bestuurders is wat betreft hoogte en voorwaarden aangesloten bij de bepalingen zoals die gelden voor de provinciale en gemeentelijke dagelijks bestuurders. Deze ontvangen hun onkostenvergoeding sinds jaar en dag ook naar rato van hun tijdsbestedingsnorm.

5. Aanpassing bezoldigingsplafond dagelijks bestuurders

Voor de dagelijks bestuurder is sinds jaren het referentiepunt de bezoldiging van een fulltime wethouder van een gemeente van 60.000 -100.000 inwoners, ad €7.115,20 per maand (2014). Het aantal leden van het dagelijks bestuur wordt vastgesteld door het algemeen bestuur. Daarbij bepaalt het ook de tijdsbestedingsnorm van de DB-leden. Via de oorspronkelijke tekst van artikel 3.11, eerste lid, van het Waterschapsbesluit werd aan de vaststelling van het aantal leden van het dagelijks bestuur een maximum verbonden.

Voor de praktijk werkte dat artikellid echter verwarrend. Verwarrend was namelijk dat het artikellid zowel de hoogte van de bezoldiging beoogde te regelen als een maximum te stellen aan het totale, door het waterschap aan zijn leden van het dagelijks bestuur te betalen, bezoldigingsbedrag. In de nieuwe redactie zijn deze twee zaken gescheiden.

Artikel 3.11 is nu vereenvoudigd doordat in het eerste lid uitsluitend de formulering van de bezoldiging van een DB-lid is opgenomen. Op dit moment werken alle leden van het dagelijks bestuur van waterschappen in deeltijd. In het eerste lid wordt daarom de eenheid gegeven voor de berekening van hun bezoldiging. Die is de bezoldiging van een wethouder van een gemeente van 60-100.000 inwoners, omgerekend naar een dagdeel. Materieel is met dit eerste lid niets gewijzigd ten opzichte van de vroegere eerste zin.

In het tweede lid is het maximum van het totale, door het waterschap aan zijn leden van het dagelijks bestuur te betalen, bezoldigingsbedrag gesteld op een plafond van 300% van een voltijds bezoldigingsbedrag. De oorspronkelijke koppeling aan een voltijdspercentage om het aantal (deeltijd) DB-leden te

bepalen, is aangehouden, maar dat maximum van 250%³ bleek in de praktijk te beperkend. Op basis van dat maximum konden de DB-leden vaak wel de bestuurstaken van het waterschap zelf verrichten maar konden waterschapoverstijgende bestuurstaken door dit plafond vrijwel uitsluitend onbezoldigd worden gedaan. Dat bleek bestuurlijk ongewenst.

Het plafond is nu opgetrokken tot een niveau waarvan de inschatting is, ook van de Vereniging Belangenbehartiging Dagelijks Bestuurders van Waterschappen en de Unie van Waterschappen, dat die voldoende ruimte geeft voor waterschappen om menskracht te koppelen aan vereiste werktijd. De huidige ontwikkeling van opschaling van waterschappen betekent namelijk ook dat de tijdbesteding van leden van het dagelijks bestuur toeneemt.

Datum

27 juni 2014

Kenmerk

2014-0000324524

6. Voorzieningen in verband met ziekte en andere schade als gevolg van een dienstongeval

Een ongeval dat plaatsvindt tijdens de uitoefening van de aan de functie van politieke ambtsdrager verbonden werkzaamheden, kan elke politieke ambtsdrager overkomen. Bij voorbeeld tijdens een werkbezoek. Tot op heden was dit echter verschillend geregeld en voor een aantal beroepsgroepen helemaal niet. Op dit punt is niet alleen geharmoniseerd maar ook gemoderniseerd.

Voor alle beroepsgroepen is nu omschreven wat een ziekte is die in overwegende mate haar oorzaak vindt in de uitoefening van de aan het ambt verbonden werkzaamheden, wat een dienstongeval is en welke schade daarvan voor vergoeding in aanmerking komt. Kort gezegd, kan alle schade worden vergoed waarvan een causaal verband kan worden aangetoond met tijdens de uitoefening van de functie verbonden werkzaamheden, tenzij er sprake is van eigen schuld. De bepaling om welke schade het in het concrete geval gaat bij politieke ambtsdragers bij de waterschappen, is een bevoegdheid van het dagelijks bestuur.

De politieke ambtsdrager moet zijn getroffen uit hoofde van zijn functie. Dat kan dus ook zijn als een politieke ambtsdrager qualitate qua participeert in een vorm van indirecte democratie. Een voorbeeld daarvan is deelname aan een gemeenschappelijke regeling.

Bij voorzitters en leden van het dagelijks bestuur zal het eenvoudiger zijn om aan te tonen dat er sprake is van "aan de functie van politieke ambtsdrager verbonden werkzaamheden" dan voor leden van het algemeen bestuur. Doordat het AB-lid zelf bepaalt hoe hij of zij die taak opvat, kunnen daar eerder zakelijk en privé door elkaar lopen.

Indicaties dat er sprake is van "aan de functie van politieke ambtsdrager verbonden werkzaamheden" zijn bij voorbeeld dat er een besluit is van het algemeen bestuur, een uitnodiging op basis van de functie van politieke ambtsdrager, of een door het waterschap georganiseerde activiteit. Wanneer ambtsdragers ambtshalve naar het buitenland gaan, zal er altijd sprake zijn van een uitnodiging en/of een besluit van het algemeen bestuur, dus kan betrokkene in voorkomend geval aanspraak maken op deze voorziening. De "dekking" van de rechtspositionele voorziening ziet natuurlijk uitsluitend op het zakelijke gedeelte van de reis.

³ In het oude artikel 3.11 werd als bezoldigingsplafond uitgegaan van 500% van het gehalveerde bedrag van een wethouder van een gemeente van 60-100.000 inwoners. In de nieuwe formulering is het percentage van het bezoldigingsplafond gekoppeld aan de voltijds bezoldiging van die wethouder. Ook dat vroegere, gehalveerde bedrag leidde namelijk nog wel eens tot verwarring.

Vanwege de grote verscheidenheid aan situaties die kan optreden, is in het derde lid een hardheidsclausule opgenomen. Het dagelijks bestuur heeft de bevoegdheid om in bijzondere gevallen te beoordelen of de schade in een individuele situatie toch moet worden aangemerkt als voortvloeiend uit de functie van politieke ambtsdrager. Dit, op grond van de redelijkheid en billijkheid en gehoord de vergadering van de fractievoorzitters van alle in het algemeen bestuur vertegenwoordigde politieke groeperingen. Daarmee is de genomen beslissing ook politiek afgedekt.

Datum
27 juni 2014

Kenmerk
2014-0000324524

Het gaat bij deze schadevergoeding om het vergoeden van kosten; niet om het dekken van eventueel weggefallen inkomen voortvloeiend uit het ambt of uit de eventuele hoofdfunctie. Ingeval er ook een aanspraak op voorzieningen bestaat uit een andere bron/met een andere grondslag (zoals een uitkering van een ongevallenverzekering) moet bij de vergoeding van de kosten hiermee rekening worden gehouden. Dit is bedoeld met de zinsnede "voor zover deze kosten ten laste van de politieke ambtsdrager blijven".

Ook een gewezen politieke ambtsdrager kan aanspraak maken op een vergoeding van de schade als gevolg van een dienstongeval. Een schade hoeft zich namelijk niet direct te openbaren; dat kan ook na het aftreden plaatsvinden. Het vereiste van een niet-verwijtbaar, causaal verband met de aan de functie van politieke ambtsdrager verbonden werkzaamheden, geldt onverkort.

7. Scholing

De scholingsbepalingen waren divers geregeld. Nu is voor alle decentrale politieke ambtsdragers expliciet bepaald dat de kosten van niet-partijpolitiek georiënteerde functionele scholing, zoals deelname aan congressen en opleidingen, ten laste worden gebracht van het bestuursorgaan. Deze kosten hoeven door de politieke ambtsdrager dus niet voor eigen rekening te worden genomen of te worden betaald uit de onkostenvergoeding. Overigens kunnen de bestuursorganen ook zelf dit soort scholing (laten) verzorgen. Ook deze kosten komen dan ten laste van het bestuursorgaan.

Die niet-partijpolitiek georiënteerde functionele scholing kan zowel gericht zijn op het persoonlijk functioneren in het ambt als een loopbaangerichte opleiding zijn. Scholing is functiegericht als zij beoogt de voor de functie benodigde vakkennis en vaardigheden te verwerven dan wel actueel te houden. Via loopbaangerichte opleidingen kunnen betrokkenen bij voorbeeld reflecteren op hun persoonlijke kwaliteiten en motieven. Ook kunnen zij exploreren welke mogelijkheden er zijn om hun loopbaanambities te realiseren.

Onder deze scholingskosten worden verstaan de cursus- en leselden, de kosten van het studiemateriaal, examen- en diplomakosten en de aanschafkosten van verplicht gesteld studiemateriaal, alsmede reis- en verblijfkosten in het kader van de opleiding.

De aanspraak is vastgelegd, maar er is ruimte voor lokale accenten. Het kader waaraan de scholingsaanvragen worden getoetst in verband met de verdere professionalisering van de desbetreffende functie kan worden opgenomen in een scholingsplan. Hierin kunnen procedures worden opgenomen alsook regels over de hoogte van de tegemoetkoming. Dit is voor leden van het algemeen bestuur een discretionaire bevoegdheid van het algemeen bestuur, voor de voorzitter en de

leden van het dagelijks bestuur is dit een bevoegdheid van het dagelijks bestuur.

Datum

27 juni 2014

Kenmerk

2014-0000324524

8. Vergoeding contributie beroepsverenigingen

Voor elke voorzitter, lid van het dagelijks bestuur en lid van het algemeen bestuur van een waterschap is er nu een grondslag geïntroduceerd waardoor in voorkomend geval de contributie van de beroepsverenigingen door het waterschap aan hem of haar wordt vergoed. Hiermee is een toezegging van de minister van BZK gestand gedaan.

Het gaat bij deze vergoeding om het lidmaatschap van een landelijke beroepsvereniging met professionaliseringsmerk. De formulering is algemeen; niet een opsomming van de huidige verenigingen.

Lid worden is de vrije keuze van betrokkene, maar als hij of zij lid wordt van zo'n vereniging, is de vergoeding geen discretionaire bevoegdheid van het waterschap: wie kan aantonen dat hij of zij lid is, krijgt de contributie vergoed. Met het opnemen van een juridische grondslag worden politieke discussies in individuele gevallen voorkomen. Nu is voor een ieder duidelijk dat deze vergoeding onderdeel is van de bestuurskosten, niet van de onkostenvergoeding. Hier is geen wegingsmoment voor het waterschap.

De formulering is zodanig dat de politieke ambtsdragers hun contributie ten laste van het waterschap kunnen brengen. Het gaat tenslotte om de relatie tussen de beroepsvereniging en de politieke ambtsdrager; niet die tussen de beroepsvereniging en het bestuursorgaan. Dit kan als volgt plaatsvinden. De ambtsdrager is individueel lid van een beroepsvereniging. Deze vereniging stelt jaarlijks de hoogte van de contributie vast. Vervolgens ontvangt de ambtsdrager de factuur voor de contributie en laat betrokkene deze betalen door het waterschap. Op deze wijze behoeft de beroepsvereniging geen aparte debiteurenadministratie bij te houden.

9. Vergoeding veiligheidsmaatregelen politieke ambtsdragers (Stelsel bewaken en beveiligen)

Helaas kunnen alle politieke ambtsdragers te maken krijgen met bedreigingen en geweld. Hiervoor geldt het zogenaamde Stelsel bewaken en beveiligen zoals toegevoegd in brieven aan de Tweede Kamer (zoals Kamerstukken II, 28 684, nr. 297 (13 januari 2011)). In dat Stelsel wordt onderscheid gemaakt tussen de verantwoordelijkheid van betrokkene zelf voor de eigen beveiliging (deugdelijk hang- en sluitwerk), de verantwoordelijkheid van de werkgever (in dit geval het waterschap) en die van de Rijksoverheid. Bij deze laatste verantwoordelijkheid moet gedacht worden aan politie-inzet en dergelijke.

Uit de praktijk kwam het verzoek om te verduidelijken waar de verantwoordelijkheden liggen, mede gezien de kostenverdeling, indien het politieke ambtsdragers betreft. Daarom is er nu in alle rechtspositiebesluiten uitdrukkelijk bepaald dat het bestuursorgaan verantwoordelijk is voor de bekostiging van voorzieningen ten behoeve van de politieke ambtsdrager, welke in het Stelsel bewaken en beveiligen worden aangemerkt als werkgeverskosten.

Wat betreft de werklocatie treft het waterschap al uit hoofde van goed werkgeverschap basisbeveiligingsmaatregelen (zoals toegangscontrole, alarmeringen, protocollen bij incidenten). Afhankelijk van de kwetsbaarheid van de werklocatie of van

omstandigheden in de privésfeer van de ambtsdrager kan echter worden voorzien in aanvullende maatregelen (zoals folie tegen de ruiten, persoonlijke alarmering, camera's of het veilig vervoer van en naar de woon- en werkplek). Deze kunnen zowel preventief worden getroffen als naar aanleiding van een aangifte of melding.

Datum
27 juni 2014

Kenmerk
2014-0000324524

De bepaling welke instrumenten in het individuele geval daadwerkelijk nodig zijn, gebeurt in principe op basis van een dreigingsanalyse. Deze analyse kan worden uitgevoerd door de politie, maar ook door het waterschap zelf.

Ondanks dat er bij politieke ambtsdragers in wezen geen sprake is van een dienst-verhouding met het waterschap, wordt het waterschap in dit kader gezien als werkgever. De uitvoering en bekostiging van alle rechtspositionele zaken en voorzieningen berusten geheel bij het waterschap. In deze lijn past dat beveiliging op het werk maar ook daarbuiten voor zover die een werkgeverszorg is, voor rekening komt van het waterschap en door dat waterschap geregeld wordt. Op Rijksniveau is dit op dezelfde manier geregeld: bij de bewindspersonen wordt voor dit soort kosten het departement aangemerkt als werkgever.

10. Verrekeningsplicht bij neveninkomsten

Sinds 10 maart 2010 kennen voltijds politieke ambtsdragers tijdens de ambts-ervulling bij de decentrale overheden de plicht tot verrekening van hun neven-inkomsten. Het gaat in de praktijk wat betreft de waterschappen om de voorzitters. Op dit moment zijn de dagelijks bestuurders namelijk allemaal in deeltijd aangesteld waardoor zij feitelijk buiten de verrekenplicht vallen. Deze verreken-plicht geldt niet voor leden van het algemeen bestuur. Ook kan er sprake zijn van overgangsrecht.

Op grond van de Waterschapswet vindt de verrekening plaats conform artikel 3 Wet Schadeloosstelling leden Tweede Kamer. Aanvankelijk was in alle rechts-positiebesluiten van de decentrale politieke ambtsdragers het voor de Tweede Kamerleden geldende systeem overgenomen. In 2012 is echter geconstateerd dat een onverkorte toepassing van de uitvoeringsregels in de praktijk te bewerkelijk is en dat de opgave in principe eenmalig en na afloop van het jaar wordt gedaan. Dit is ook aan de doelgroep bekend gesteld. De huidige wijziging van de rechtspositie-besluiten is de codificatie van deze beleidsbeslissing. De verrekeningsplicht is dus materieel gehandhaafd, maar de tekst is aangepast aan de praktijk sinds 2010.

Overigens is wel mogelijk gemaakt dat betrokkene zelf een verzoek doet om zijn of haar neveninkomsten in enig jaar alvast te laten korten op de bezoldiging. Een reden voor een dergelijk verzoek kan bij voorbeeld zijn om een groot bedrag aan terugvordering te voorkomen. Het gaat hierbij naar verwachting om een klein aantal personen. Daarmee zal de administratieve belasting navenant gering zijn. Deze mogelijkheid is opgenomen in het tweede lid.

Tevens is ingegaan op een wens uit de praktijk om expliciet te regelen dat terug-betaling in termijnen mogelijk is. Dit is mogelijk gemaakt in het zevende lid.

Vooraf ingeval van winst uit onderneming is het vaak niet mogelijk voor de politieke ambtsdrager om binnen de gestelde termijn de gegevens te genereren. Daarom is het in het vijfde lid mogelijk gemaakt dat betrokkene dit kan melden en aangeeft wanneer hij of zij daartoe wel in staat denkt te zijn. De termijn waarop gegevens beschikbaar komen, blijkt in de praktijk namelijk erg divers. De politieke

ambtsdrager heeft het beste inzicht in wat een redelijke termijn is voor de aanlevering.

Datum
27 juni 2014

De maximale korting van 35% van de bezoldiging, bedoeld in het zesde lid, is een uitvloeisel van de verrekeningsystematiek van artikel 3 van de Wet schadeloosstelling leden Tweede Kamer.

Kenmerk
2014-0000324524

Het is niet meer nodig geacht om expliciet te formuleren dat de verrekenplicht niet geldt voor dagelijks bestuurders die in deeltijd hun functie vervullen. Deze uitzondering is namelijk geregeld in artikel 44, zesde lid, van de Waterschapswet.

In voorkomend geval vindt de feitelijke verrekening met de bezoldiging plaats door het (dagelijks bestuur van het) waterschap waar de politieke ambtsdrager werkzaam is (geweest). Het waterschap is namelijk verantwoordelijk voor de toepassing van de verrekenplicht. De minister van BZK, of een door hem aangevozen instantie, deelt het dagelijks bestuur het bedrag van de verrekening mee. Het ministerie heeft voor het proces van de verrekeningsplicht een webapplicatie laten ontwikkelen.

11. Schadeloosstelling terugroeping voorzitter wegens dringende redenen van dienstbelang

In het kader van de harmonisatie van de rechtspositie is voor de voorzitters een aanspraak gecreëerd die al gold voor commissarissen van de Koning en burgemeesters. De aanspraak is echter wel gemoderniseerd.

De modernisering zit hem in het feit dat nu bepalend is of er sprake is van een zodanig ernstige situatie dat een snelle terugkeer van de voorzitter naar het waterschap bestuurlijk gewenst is. Is dat het geval en heeft betrokkene schade geleden door deze plotselinge terugkeer vanuit het buitenland, dan is dat grond voor een schadeloosstelling.

Daartoe is wel een toets, zij het een marginale, nodig van een objectieve derde. Van de voorzitter wordt daarom verwacht dat hij of zij voor deze marginale toets contact opneemt met de commissaris van de Koning alvorens ingeval van een crisissituatie voortijdig terug te keren en de eventuele daardoor geleden schade ten laste te brengen van het waterschap. In overleg met de Unie van Waterschappen en de Vereniging Belangenbehartiging Voorzitters van Waterschappen is hier voor de commissaris gekozen ook al heeft de voorzitter geen hiërarchische verhouding met deze functionaris.

Indien de commissaris dat voornemen redelijk acht, is er geen discretionaire bevoegdheid voor het waterschap over de vraag of de schade daarvan vergoed moet worden. Het dagelijks bestuur is belast met de vaststelling van de hoogte van die schadeloosstelling.

Een dringende reden van dienstbelang betekent dat het moet gaan om crisissituaties. Dat kunnen zowel calamiteiten zijn als politieke situaties.

De schadeloosstelling betreft de extra kosten die de voorzitter zelf en zijn of haar gezin moeten maken als gevolg van deze plotselinge terugkeer van de voorzitter uit het buitenland.

12. Voorkomen effecten samenloop vergoeding voor de werkzaamheden van leden algemeen bestuur met sociale zekerheidsuitkering

Voor raads-, staten- en commissieleden golden al bepalingen waarmee wordt voorkomen dat op basis van een werkloosheids- of arbeidsongeschiktheidsregeling kortingen worden doorgevoerd op de vergoeding voor de werkzaamheden. Deze bepalingen gaan ongewenste effecten tegen van de van toepassing zijnde verrekeningssystemen. Door introductie van dit inhoudelijk gelijke artikel in het Waterschapsbesluit worden die effecten nu ook bij het algemeen bestuur van een waterschap voorkomen.

Datum
27 juni 2014
Kenmerk
2014-0000324524

Gezien genoemde ongewenste effecten is het bij nader inzien niet gewenst dat toepassing van dit artikel afhankelijk is van de toevalligheid of het algemeen bestuur dit artikel heeft overgenomen in een verordening. Daarom is deze voorziening nu verplichtend vastgelegd.

13. Tegemoetkoming kosten ziektekostenverzekering

Algemeen bestuurders konden, net als staten- en raadsleden, aanspraak maken op een tegemoetkoming in de ziektekostenverzekering. In tegenstelling tot de rechtspositiebesluiten van de staten- en raadsleden was in artikel 3.8 van het Waterschapsbesluit geen indexatiebepaling opgenomen.

In het kader van de harmonisering is in artikel 3.8 nu zowel het geïndexeerde bedrag opgenomen, te weten €203,21 per jaar (2014), als de indexatiebepaling zoals die nu geldt voor staten- en raadsleden. De indexatie van de tegemoetkoming is gekoppeld aan de salarisontwikkeling van de sector Rijk. Bovendien is, zoals aangegeven in §3, de vroegere verordenende bevoegdheid vervangen door een vaste aanspraak.

14. Toelage fractievoorzitter gedurende de duur van voorzitterschap

In het kader van de harmonisering is artikel 3.3 van het Waterschapsbesluit vervangen door een artikel dat al enige tijd geldt voor fractievoorzitters in provinciale staten en gemeenteraden.

Op basis hiervan ontvangen fractievoorzitters voor de duur van hun voorzitterschap naast de vergoeding, bedoeld in artikel 3.2, per jaar een toelage gelijk aan 1,2% van de vergoeding op jaarbasis en een toelage gelijk aan 0,4% van de vergoeding op jaarbasis voor elk lid dat de fractie buiten de fractievoorzitter telt. De toelagen tezamen bedragen ten hoogste 6,4% van de vergoeding op jaarbasis. Deze percentages zijn hetzelfde als die van de fractievoorzitters bij provincies en gemeenten.

15. Aspecten werkkostenregeling

Conform de fiscale wetgeving moet een netto-vergoeding worden gebruteerd als het waterschap nog *niet* gekozen heeft voor de werkkostenregeling. Voor de (onkosten)vergoedingen waar deze brutering voor geldt, is een grondslag neergelegd in het Waterschapsbesluit.

Is *wel* gekozen voor de werkkostenregeling dan kan de vergoeding netto worden verstrekt als deze is aangemerkt als eindheffingsbestanddeel en onderdeel uitmaakt van de zogenoemde vrije ruimte. Dit is als volgt uitgewerkt.

De vergoeding van de eventuele contributie van de beroepsvereniging is als zodanig aangemerkt in de rechtspositiebesluiten. De vergoeding van de ziektekostenpremie is aan te merken als loon maar nu die, zoals hier, afzonderlijk van het loon wordt toegekend en getoetst is aan het zogenoemde gebruikelijkheids-

**Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties**

criterium, is de vergoeding aangewezen als eindheffingsbestanddeel binnen de werkkostenregeling.

Datum
27 juni 2014

Kenmerk
2014-0000324524

Ook de vergoedingen voor scholing door de werkgever zijn onder de werkkostenregeling expliciet als eindheffingsbestanddeel aangewezen, maar voor deze vergoedingen bestaat een gerichte vrijstelling. Deze gerichte vrijstellingen gaan niet ten koste van de vrije ruimte. Gerichte vrijstellingen moeten echter wel zijn aangewezen als eindheffingsbestanddeel om vervolgens naast de vrije ruimte vrij van heffing verstrekt te kunnen worden. Anders worden ze namelijk gezien als belastbaar loon.

De overige vergoedingen komen niet in aanmerking om te worden aangemerkt als eindheffingsbestanddeel. De vergoeding van de schade als gevolg van ziekte of een dienstongeval, en de schadeloosstelling ingeval van terugkomst uit het buitenland in verband met dringende redenen van dienstbelang, zijn aan te duiden als schadevergoedingen. Zij vormen geen loon. De kosten die voortvloeien uit het Stelsel Bewaken en Beveiligen zijn voor rekening van de gemeente en daarmee werkgeverskosten die niet tot het loon van de ambtsdrager worden gerekend. De waterschappen hebben geen bevoegdheid om de vergoedingen of verstrekkingen voor de politieke ambtsdragers fiscaal anders te behandelen dan is bepaald in het Waterschapsbesluit. De waterschappen zijn wel verplicht (omdat zij de inhoudingsplichtige zijn) de aanwijzing van de eindheffingsbestanddelen ook zelf te regelen.

16. Nadere informatie

Informatie die betrekking heeft op politieke ambtsdragers, kunt u vinden op de volgende internetsite: www.politiekeambtsdragers.nl. Op deze site vindt u alle actuele wet- en regelgeving, circulaire en brochures over politieke ambtsdragers voor het Rijk, de provincie, de gemeente, de provincie, de waterschappen en ook van het Koninkrijk en de BES-eilanden.

Voor eventuele nadere vragen kunt u ook contact opnemen met het ministerie van BZK via postbus.helpdeskpa@minbzk.nl.

Hoogachtend,
de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
namens deze,

L.D.P. Lombaers
directeur Arbeidszaken Publieke Sector